

Riis Friplejehjem

120 år med nærvær og omsorg

120 års jubilæumsskrift for Riis Fripkehjem

Udgivet af: Riis Fripkehjem, maj 2015

2. udgave, 1. oplag, juli 2016

Oplag: 500 eksemplarer

Redaktion:

Poul Henning Larsen, forstander, phl@diakon.dk

Eva Sørensen, administrativ medarbejder

Rikke Thomassen, freelancejournalist

Indhold og opsætning:

Rikke Thomassen, www.rikkethomassen.dk

Yderligere eksemplarer:

Kan fås ved henvendelse til Riis Fripkehjem

Riisvej 2, Riis, 7323 Give, tlf.: 75 73 00 15.

Besøg også www.riisfripkehjem.dk

Tak til alle der har bidraget til dette hæfte med
billeder, tekster, arkivmateriale og interviews.

Indhold:

Vi inviterer til at leve livet	3
Marianne Bærentsen grundlagde "Riis-ånden"	4
Udendørs træningsbane giver energi og glæde	6
Pårørende glæder sig over Riis Fripkehjem	8
50 år på plejehjemmet	10
Fru Hvid fik liv i Knud Riisgaard	12
Gurli Ib er med til så meget, hun kan	14
Riis Fripkehjem har en bred vifte af aktiviteter	15
"Gammeldags" værdier	16
Familiens arbejdsplads	17
Hjemmet var hjemligt	18
Det er også en givende dag for os	20
Blev landskendt for beboere, der arbejdede	22
Det prioriteres højt at synge på Riis Fripkehjem ...	25
Bygningernes udvikling gennem 120 år.....	28
Aktivitet og hygge sammen med hinanden	30

“Vi inviterer til AT LEVE LIVET”

■ INTERVIEW MED POUL HENNING LARSEN, FORSTANDER
AF RIKKE THOMASSEN

“ MED DETTE JUBILÆUMSSKRIFT ønsker jeg at markere og fejre Riis Fripleshjems 120 års jubilæum – og dermed også 120 års historie.

Jeg tror, at beboere, der har boet her gennem de 120 år, har følt, at de har haft et hjem. Og et ligeværd. At de er blevet mødt med nærvær og omsorg – og er blevet rummet som de forskellige mennesker, de har været.

Jeg har stor respekt for de mennesker, som har arbejdet her gennem historien, og for mig er det en spændende opgave at bygge videre på traditioner og bevare ånden i huset – og tilføje nogle af mine nye idéer, så der hele tiden er en udvikling. For vi står ikke stille. Der sker hele tiden nye ting.

Giver et trygt hjem

Det vigtigste er stadig, at vi giver beboerne et hjem. Uden den tryghed, der er i et hjem, kan man ikke leve livet, og vi skaber først og fremmest et fundament for, at man kan leve livet på de vilkår, man har fået.

Vi inviterer i høj grad også til, at livet skal leves. Det er vigtigt for mig, at beboerne er så aktive og så meget med, som overhovedet muligt, og vi oplever, at mennesker blomstrer op, når de kommer her. De genskaber deres liv. Og flere fortæller, at

de oplever mere her, end de har oplevet de sidste mange år, før de flyttede ind.

En ånd af nærvær og omsorg

En grundtanke på plejehjemmet er også, at vi ikke arbejder FOR beboerne, men SAMMEN med beboerne. Det skal være et ligeværdigt samarbejde, hvor vi behandler hinanden ordentligt og møder hinanden som de forskellige mennesker, vi er.

Jeg oplever ”Riis-ånden” på stedet. En tilgang til mennesker, som tager udgangspunkt i det kristne og diakonale, og som hjemmets grundlægger, Marianne Bærentsen, indførte. En ånd som bygger på nærvær og omsorg.

Riis Fripleshjem 2015

På Riis Fripleshjem er der 40 beboere og 55 ansatte. Plejehjemmet rummer mange forskellige mennesker i alderen fra 39-101 år: Psykisk syge og tidligere stofmisbrugere, mennesker, der har haft et slagtilfælde eller har været ude for en ulykke, demente og almindeligt gamle friske mennesker.

Marianne Bærentsen

grundlagde “Riis-ånden”

GRUNDLÆGGEREN AF RIIS PLEJEHJEM må have været et vidunderligt menneske. Marianne Bærentsen hed hun – eller Mariane Bærents, som hun også bliver kaldt i nogle kilder.

Hendes væremåde og livshistorie gjorde så stort et indtryk på en skribent i 1905, at vedkommende skrev en artikel om hende til Kvindernes Blad, et tillæg til ”Nationaltidende”, ”Dagbladet” og ”Dagens Nyheder”.

En artikel, der så dagens lys igen i 1974, da den blev fundet under en ombygning hos bandagist Birk i Vejle.

Ønskede at arbejde med syge

Artiklen giver et indblik i et menneske med et stort hjerte for syge, som formår at behandle hvert enkelt menneske godt.

Selv var Marianne Bærentsen født med en forvokset overkrop, og hun var halt på det ene ben. Hun var derfor tidligt klar over, at hun måtte finde et andet arbejde end det hårde bondearbejde, og hun uddannede sig til sygeplejerske. Gennem hendes opvækst havde hendes bror været psykisk syg i 11 år, og det gjorde så stort et indtryk på hende, at hendes mål blev at tage sig af psykisk syge.

I 1905 er denne drøm gået i opfyldelse for Marianne Bærentsen, og artiklens skribent beundrer hende for, at hun besidder en energi, som mange raske mangler – og ”et varmt hjerteslag”.

I artiklen står der: ”Nu har hun det store Hus fuldt og kan ikke mere skaffe Plads til alle dem, der melder sig. Det blev imidlertid ikke alene sindssyge, hun fik med at gøre, men syge og gamle, alle Vegne fra tager til hendes Hjem. [...]”

Historien om Riis Plejehjem

I 1850'erne blev der bygget lægebolig til distriktslæge Bagge, der brugte bygningen til både bolig og konsultation. Der var plads til, at patienterne kunne overnatte, når der var brug for det, i forbindelse med en behandling.

I 1895 flyttede distriktslæge Bagge til Give, og derefter lejede og senere købte, Marianne Bærentsen stedet, og det fik navnet Riis Plejehjem.

Indtil 1911 var det Marianne Bærentsen, der sørgede for beboerne på Riis Plejehjem. Herefter overtog Sofie Christens stillingen som plejemor, og fra 1924 blev hun assisteret af sin datter, S. Sønnerkær Larsen. De er begge omtalt i bogen ”Danske Byer og deres Mænd” fra 1934. Sofie Christens drev stedet, assisteret af sin datter, indtil A. K. Hvid købte det i 1934.

I 1934 var der plads til cirka 45 beboere.

Beboerne
på Riis Pleje-
hjem cirka
år 1905.
Arkivfoto.

Overalt ser man tilfredse Ansigter, alle er glade ved at være der, og erklærer at de aldrig har haft det saa godt.”

Menneskelig omsorg i fokus

Allerede i 1905 er noget af det særlige ved Riis Plejehjem grundlagt. Det er et hjem, der rummer mange forskellige mennesker, hver med deres udfordringer, og hvor hvert enkelt menneske bliver behandlet godt – og efter deres behov. Hun har grundlagt et hjem, hvor der er plads til menneskers forskellighed, og hvor hun bygger på de ressourcer, det enkelte menneske har, og de hjælper til med det, de kan.

Det beskrives i artiklen også, at selvom hun havde flere til at hjælpe sig med husførelsen, så passede hun selv, så vidt muligt, de syge.

At der var stor respekt omkring Riis Plejehjem og Marianne Bærentsen, viser nogle af artiklens sidste linjer: ”Mariane Bærentsen har i de Aar, hun har virket her, vundet Patienters Kjærlighed og Hengivenhed i en sjælden Grad, og hun har vundet Tillid og Agtelse hos de forskellige Kommunalbestyrelser, der med Glæde og Tak benytter hendes Plejehjem. Ogsaa hos Amtsraadet har hun ved sin Virksomhed vundet et godt Navn og fundet Støtte. Og hun fortjener den i Sandhed ogsaa.”

Noter fra medicinalindberetningerne

1902: Syge- og Plejehjemmet i Riis, Givskud Sogn er ikke undergaaet nogen forandring i Aarets løb. Sundhedstilstanden blandt patienterne har været god.

1905: [...] optager nu kun gamle individer, der kræver tilsyn og pleje pga. alderdomssvaghed.

1906: I alt 17 overliggere, 15 indlagte, 9 udskrevne, 7 døde og 16 tilbageliggende.

1924: [...] Har opnået statsstøtte, hjemmet er senere blevet udvidet, uden planer og

tegninger er godkendte. Der er plads til 50 mænd og kvinder fra hele landet, deriblandt ”rolige sindssyge, legemlig og åndelig svækkede, ofte urenlige Individer”. Kommunenes betaling er 2,5 kr. pr. dag. Stuerne er på 1-4 senge, stærkt overbelagte og uden effektiv ventilation. Forplejningen er god.

1934: Riis Plejehjem godkendtes til alderdomshjem på betingelse af, at de sindssyge alumner fjernes, -ingen vil have dem.

Udendørs træningsbane giver energi og glæde

BEBOERNE PÅ RIIS FRIPLEJEHJEM træner ikke for at blive yngre, men for at blive ældre. Det har været et gennemgående motto i hele arbejdet med den udendørs træningsbane, der blev indviet i 2014.

“Nogle træner for at vedligeholde det, de kan, og andre for at blive bedre. Vi har mange yngre beboere, og de har forhåbentligt mange år foran sig,” siger fysioterapeut Lis Kærgaard.

“Træning af beboerne handler også rigtigt meget om at motivere dem til træning og forsøge at gøre det sjovt og ikke til sur pligt. Det er nemmere at løfte stemningen lidt, når vi er ude, end når vi er i vores træningslokale i kælderen. Udenfor kommer det mere af sig selv.”

“Træningsbanen indbyder til, at man skal være flere sammen og have det sjovt samtidig med, at man træner – der kommer et element af leg ind i det. Det er også et stort plus, at beboerne kommer udenfor, når de træner. Mennesket er designet til at bevæge sig i det fri, ikke til at sidde indenfor. Så træning udendørs i al slags vejr giver en stor frihedsfølelse,” siger Lis Kærgaard.

Indbyder til aktivitet

Aktivitetsleder Vita Hauge ser også mange gode muligheder i træningsbanen, når hun skal planlægge aktiviteter for beboerne.

“For de beboere, som ikke kan træne på banen, vil det også være en god aktivitet at sidde og se

Gunhild Fredslund på træningsbanen.

Træningsbanen er støttet med 485.000 kr. af A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal. Riis Friplesjehjem har selv betalt et mindre beløb.

”Det er jo ikke meget, jeg støtter på benene. Jeg bærer det meste i armene,” sagde Ejvind Jepsen efter den første tur på træningsbanen.

på. Vi kan have kaffe med ned i hytten, som ligger lige ved siden af banen, og kan hygge os, mens vi kigger på dem, der træner. For man behøver jo ikke være den, der udfører aktiviteten for at kunne nyde den,” siger Vita Hauge.

Træner på banen

På Riis Fripleshjem er der 17 ud af 40 beboere, som træner, og personalet oplever, at mange af beboerne er meget bevidste om at skulle træne.

Ejvind Jepsen er fyldt 101 år og en af dem, der vil bruge træningsbanen. Han stillede også velvilligt op til at få taget billeder af den første prøvetur på banen. Han bruger kørestol, men kan stadig bevæge benene lidt, og han gik med langsomme, rolige og viljefaste skridt hen ad banen, hvor han kunne holde ved i gelænderet i begge sider.

”Det er jo ikke meget, jeg støtter på benene. Jeg bærer det meste i armene,” sagde Ejvind Jepsen efter den første tur.

Gunhild Fredslund på 80 år stillede også op til en prøvetur på banen, og det var tydeligt at se, at det var en god udfordring, der ikke var for svær, så der blev masser af succesoplevelser. Selv gyngen havde hun lyst til at prøve, og fysioterapeut Lis Kærgaard fulgte trop.

Træning på kantsten gav idéen

Det var også Gunhild Fredslund og Lis Kærgaard, der gik sammen en dag for omkring fire år siden, da forstander Poul Henning Larsen fik idéen til en træningsbane:

”Jeg kiggede ud ad vinduet på mit kontor og så Gunhild gå balancegang på kantstenen. Det så ud til, at de hyggede sig sammen om det, og da de kom ind igen, sagde jeg til Lis: ”Vi skal da have sådan en udendørs træningsbane.” Idéen blev til et projekt, og nu er den blevet til virkelighed.”

**Gunhild
Fredslund
sammen
med Lis
Kærgaard.**

Pårørende glæder sig over Riis Friplejehjem

Hjemmet har levet op til mine høje forventninger

Anne-Marie Ebbesen,
formand for beboer-pårørende rådet.

“Min mor har boet på Riis Friplejehjem i seks år, og vi valgte plejehjemmet, fordi jeg bor i Give, og fordi jeg havde hørt meget godt om det. Så jeg havde høje forventninger til stedet – og det har levet op til mine forventninger.

Når jeg kommer ind på plejehjemmet, så føler jeg også, at det er et hjem. Der er ikke en institutionsagtig stemning, men der er nogle mennesker, som har hjertet på rette sted, og jeg sætter stor pris på de mennesker, der er der, og som er gearet til de opgaver, de har.

Køkkenet er også meget vigtigt. Det er dejligt, at man kan dufte, hvad det er, man skal have at spise. Det er også en god tradition, at hver beboer har mulighed for at vælge, hvad de vil have at spise, når det er deres fødselsdag. Om morgenen har beboerne også mulighed for at starte dagen stille og roligt med morgenmad i deres egen lejlighed.

Plejehjemmets fysiske rammer er også vigtige. Min mor har for eksempel også en fantastisk udsigt ud over markerne. Hun er en tidligere land-

mandskone og nyder virkelig at kunne følge med i årstidernes skiften. Til de gode fysiske rammer hører også tagterrassen, hytten, haven og træningsbanen.

Min mor bruger træningsbanen rigtig meget. Det er dejligt, at hjemmet har prioriteret at få lavet en træningsbane, og jeg tror også, det er med til at gøre hjemmet til et attraktivt sted at bo. En udfordring på Riis Friplejehjem er jo at få noget, som matcher alle beboere. Nogle er fysisk begrænset, og andre har kognitive udfordringer. Men det er kendetegnende ved plejehjemmet, at man rummer alle beboere.

Det er også dejligt, at de involverer beboerne i mange forskellige opgaver. For eksempel når der skal plukkes æbler, nippes bønner eller lægges tøj sammen. Det kræver også personaleresourcer at prioritere dette arbejde, for det tager jo tid at nippe bønner, når det er ældre hænder, der skal gøre arbejdet.

Ledelsen er også en vigtig ting. Poul Henning Larsen har en god menneskelig tilgang og en fornemmelse af alle beboerne, og hver dag er han ude og mærke stemningen. Jeg oplever ham som en dygtig leder, der *vil* det arbejde.

Ros til Riis Fripleshjem

*Lisbet Sigtenbjerggaard,
tidligere pårørende.*

“

Jeg vil meget gerne rose Riis Fripleshjem – for det har de fortjent.

Min mor boede på hjemmet i otte år, og vi har som pårørende kun været yderst tilfredse i den tid, hun har været der.

Vi oplevede plejehjemmet som hjemligt og hyggeligt med en god stemning. Det handler også om måden, der er indrettet på med blomster og hyggekrege.

Som pårørende har vi altid følt os meget velkomne på hjemmet. Vi er blevet mødt med et smil og ofte også med et tilbud om en kop kaffe. Der er en god, hyggelig og varm atmosfære på hjemmet.

Personalet er også meget engageret i deres ar-

bejde. De er omsorgsfulde, udviser stor respekt og interesse for de enkelte beboere og er gode til at komme med nogle kvikke kommentarer og bruge humor sammen med beboerne.

Det er også godt med den gode mad, de får, og at man kan dufte maden, når den bliver lavet. Og det er super god og lækker mad.

Min mor døde i 2013. De sidste dage hun levede, blev der ikke bare ydet megen omsorg over for hende, men også over for os som pårørende. Det var både med nærvær, gode samtaler, kaffe og mad.

Mange, mange gange har vi hørt vores mor sige: "Hvor er jeg da heldig med at bo her, de er bare så søde alle sammen, men man siger jo også, at heldet følger de tossede."

Riis har mit hjerte

Hanne Højrup, formand for støtteforeningen.

“

Min tante boede på Riis Fripleshjem igennem seks år. I den tid havde jeg min gang på plejehjemmet ca. tre gange om ugen. Jeg har altid følt mig meget velkommen på hjemmet. Den atmosfære og omgangstone, der hersker på stedet, siger en hel del om hjemmet. F.eks. kunne jeg blive mødt med et smil og: "Har du ikke lyst til at få en kop kaffe sammen med din tante, så kommer jeg lige om lidt ind til jer?"

Jeg oplevede også en meget professionel og fin pasning/pleje af min tante. At mennesket kommer i centrum, er helt naturligt for personalet på Riis Fripleshjem, og det mærkede min tante hver eneste dag. Det var hendes hjem, og det blev respekteret, hvilket er meget vigtigt.

Min tante var rigtigt glad for at være på Riis,

hun var i meget trygge omgivelser, hvor der både var kærlig pleje og omsorg tillige med forskellige arrangementer, så som foredrag, sang og musik.

Jeg har ofte deltaget i arrangementerne sammen med min tante, og således også observeret, hvilken kærlig omsorg personalet har udvist overfor beboerne. Jeg har set dem stryge beboere kærligt over hånden og tale sødt til dem. Det er meget kendetegnende for hele den omsorg, der er på hjemmet.

Jeg er glad for fortsat at have min gang på plejehjemmet, blandt andet gennem mit arbejde i Støtteforeningen.

Riis Fripleshjem er det plejehjem, jeg selv ville vælge at bo på, hvis jeg skulle på plejehjem – for Riis Fripleshjem har mit hjerte.

50 år på plejehjemmet

Ansgar Ravn
Pedersen har
boet på Riis Ple-
jehjem siden han
var 46 år.

I MERE END HALVDELEN af sit liv har Ansgar Ravn Pedersen boet på Riis Plejehjem. Han flyttede ind på plejehjemmet for snart 50 år siden, den 20. august 1965. En ung mand på 46 år var han dengang, og i dag er han godt på vej mod de 100 år.

Hvorfor han kom på plejehjem, er ikke helt klart, men flere fortæller, at han havde forskellige personlige problemer.

"Mine forældre kunne ikke have mig. Så blev jeg sendt på plejehjem," fortæller Ansgar Ravn Pedersen selv.

Afdelingsleder Anja Malund hjælper lidt på vej, og mens hun fortæller, nikker og smiler han, og virker tilfreds og stolt over det, der bliver fortalt.

"Det var vist noget med, du var lidt svær at styre. Du lavede lidt for meget ballade," siger Anja Malund.

"Ja, ja. Det måtte jeg heller ikke. Jeg måtte ikke ryge. Det gjorde vi jo alligevel," supplerer Ansgar Ravn Pedersen.

Arbejdede i haven og med dyrene

Gennem de første mange år hjalp han til i haven og med dyrene på Riis Plejehjem.

"Så passede jeg grise og fodrede dem om morgenen. De skulle til slagtning på slagteriet. Vi havde de bedste grise, der blev slagtet i Vejle – det var de bedste grise, de nogensinde havde fået. Grisene kom tilbage til beboerne, så de fik noget billigt grisekød," fortæller han.

"Jeg hakkede også kartofler og sådan noget. Og passede hele haven også. Og når det så blev mørkt, så kom de og hentede mig og sagde, jeg ikke skulle arbejde mere. Plejehjemsbestyreren kom og hentede mig. Jeg skulle hjem og sove i stedet for. Jeg måtte ikke gå så længe ude om natten. Så puttede de mig i sengen," siger Ansgar Ravn Pedersen og tilføjer:

"Jeg fik meget ros for mit arbejde. Jeg var god til at lave det."

I dag kan han ikke længere hjælpe til i haven eller

Ansgar Ravn Pedersen i haven sammen med plejehjemmets pedel gennem 35 år, Vagn Christensen. Arkivfoto.

med dyrene, men han vil gerne ned og kigge til haven og drivhuset. Og holde øje med, om de nu ordner det godt nok.

Ventede på den store gevinst

Ansgar Ravn Pedersen var også glad for tips. Og flere fortæller også, at der var noget med en tipskupon med gevinst, som ikke blev afleveret til tiden, og det var noget af det, som påvirkede hans psykiske tilstand.

"Jeg tipsede på fodboldkampe," fortæller han.

Og han havde også en plan for, hvad der skulle ske, for alle beboerne på plejehjemmet, hvis han vandt den store gevinst.

"Så skulle vi til Vejle. Til Munkebjerg."

Men den store gevinst udeblev. Til gengæld har han flere gange givet snaps til formiddagskaffen, når der har været mindre gevinster.

Han har også været med på travbanen en gang om året.

"Jeg holder på de rigtige heste," siger han med et smil, og mon ikke også han giver en snaps til formiddagskaffen, når han til august kan fejre 50 år på plejehjemmet.

Ansgar Ravn Pedersen tager en svingom med Vita Hauge. Arkivfoto.

Fru Hvid fik liv i Knud Riisgaard

EN AF NABOERNE til Riis Fripleshjem er Knud Riisgaard, som i dag er 79 år. Han er født og opvokset på gården "Riisgaard", som han også fik navn efter, da han blev døbt.

Forstanderparret Hvid flyttede ind i 1934, og da Knud Riisgaard blev født i oktober 1935, hjalp fru Hvid til ved fødslen.

"Ja, hun plejede at sige, at det var hendes skyld, jeg levede, for jeg blev født som blåt barn, og lægen havde rystet på hovedet. Men det lykkedes fru Hvid at få liv i mig igen," fortæller Knud Riisgaard.

Da han blev større, var det også fru Hvid, der hjalp, hvis de var kommet til skade.

"For os var skadestue ikke noget, vi brugte. Vi havde fru Hvid og gik over på plejehjemmet, hvis vi havde slået os," siger Knud Riisgaard.

"Vi rendte også sammen med børnene derovrefra. Jeg fulgtes især med deres ældste søn, Børge, og mine forældre kom privat sammen med Hvid. Det var nok en gang om ugen, de mødtes. Jeg kan særligt huske, at fru Hvid altid gik hjem tyve minutter i ti. Så skulle hun hjem og give sprøjter og piller. Hr. Hvid kunne godt blive siddende flere timer og snakke og diskutere politik med mine forældre," siger han og husker også særligt fru Hvids omsorg for beboerne.

"Hvis der var en, der var rigtigt dårlig, så fik fru Hvid en seng sat ind på stuen. Der skulle ikke være nogen, der døde, uden hun var der."

I det hele taget husker Knud Riisgaard det så-

dan, at det meget var fru Hvid, der sørgede for beboerne på plejehjemmet, og A. K. Hvid var også ofte af sted til møder – også i København, hvor de somme tider fik tilbud om at komme med på endagstur, hvis han skulle til møde.

Kendte beboerne

Knud Riisgaard var også ovre på plejehjemmet til søndagsskole søndag formiddag.

"Så blev der stillet to bænke ind på Hvids kontor, og der blev sunget sange og andre ting."

"Vi kendte også de beboere, som var oppegående, for vi rendte ofte og legede udenfor i plejehjemmets have, eller park kan man måske nærmere kalde det."

"Sådan en sommeraften, når man kiggede over på plejehjemmet fra vores gård, så kunne der side 8-9 patienter – ja, det hed de dengang – og nyde vejret. De var meget ude og omkring. De kunne også sidde ude ved vejen om morgenen, når vi kørte afsted. Det ændrede sig med tiden, hvor der senere blev mere stille udenfor. Det hænger nok også sammen med, at beboerne blev mindre mobile," siger Knud Riisgaard.

Han husker også A. K. Hvid for, at der ikke skulle snakkes meget om noget, før der skulle laves en tegning.

"Det kunne være til en stensætning i haven. Eller andre små ting. Der blev også tit lavet om på plejehjemmet," siger Knud Riisgaard.

Hjælp hinanden

I det hele taget var der meget hverdagskontakt mellem naboerne.

”Når jordbærene blev modne, var vi også medovre og spise alle de jordbær, vi kunne. En tradition, der også blev fortsat i Huges tid, og Hauge var også med til at høste nogle år – ligesom Ansgar og andre beboere også hjalp til,” siger Knud Riisgaard, der også hjalp plejehjemmets pedel, Vagn Christensen, lidt.

”Vores marker støder op til plejehjemmet, og det var jo nemt for mig lige at pløje deres køkkenhave, når jeg var i gang med at pløje,” siger Knud Riisgaard.

Han huskede også særligt Martinus Larsen. Eller bare ”Larsen”, som han blev kaldt.

Knud Riisgaard som ung. Privatfoto

”Han havde kun én hånd. Men han kunne lave alverdens ting i træ, og han havde sit eget snedkerværksted derovre. Jeg har da også et skohorn ... ” siger Knud Riisgaard og forlader stuen for at komme tilbage med et flot træ-skohorn med en smuk udskåret fugl for oven.

Senere henter Knud Riisgaard også et gammelt maleri af gården ”Riisgaard”, som A. K. Hvid har malet. Eller ”Hvid”, altså to i’er, som Knud Riisgaard husker det. Men med årene er der måske forsvundet et af i’erne, for i alle breve med videre skriver A. K. Hvid kun ét i.

1935 - 1962: Asta og Anders Kristian Hvid

Diakon Anders Kristian Hvid, også kaldet A. K. Hvid, købte Riis Plejehjem i 1934. Han var nygift og flyttede ind sammen med sin kone, Asta, som var uddannet sygeplejerske. A. K. Hvid var uddannet tømrer, og det kom hjemmet til gavn de følgende år. Der blev bygget en etage oven på den oprindelige bygning og østføjlen blev bygget i 1938.

A. K. Hvid var drivkraften bag oprettelsen af Sammenslutningen af Diakonhjem i 1958. Martinus Johansen, der blev forstander i 1982, fortæller,

at der nærmest var hetz mod de private plejehjem, fordi det var private, der tjente penge på de gamle. Hvid så, at der måtte ske en ændring, og det var en del af baggrunden for at oprette Sammenslutningen af Diakonhjem.

I 1961 kom Riis Plejehjem med i Sammenslutningen af Diakonhjem, og i 1962 overtog Jenny og Niels Hauge ledelsen af plejehjemmet.

Hvid fortsatte som forretningsfører for sammenslutningen frem til 1973.

Gurli Ib er med til SÅ MEGET, HUN KAN

GURLI IB HAR ALTID været meget aktiv. Derfor passede det hende godt at komme på et plejehjem med mange aktiviteter, da hun i slutningen af juli 2014 flyttede ind på Riis Fripleshjem.

Hun var faldet om i sin lejlighed i Vejle. Først kom hun på Vejle Sygehus og senere i aflastning på Guld Kroen i Vejle.

"Jeg snakkede med mine børn om, at jeg syntes, jeg var blevet så gammel, at jeg gerne ville på plejehjem. Jeg havde ikke lyst til at komme hjem og sidde i min lejlighed igen," siger 95-årige Gurli Ib og beskriver det liv, hun tænkte, der ville vente hende hjemme i lejligheden i Vejle.

"Der ville de jo komme med maden og en lille ovn til at varme maden i. Så kunne jeg sidde dér og se dum ud, og så bagefter hen i en lænestol og sidde og kigge på fjernsyn. Så kom der en for at se,

om jeg selv kunne finde ud af at gå i seng. Det var jo dødens pølse. For mig. Det kan da godt være, der var nogle, der ville være glad for det. Men ikke mig," siger Gurli Ib, der havde hørt, at Riis Fripleshjem skulle være et godt sted at være.

"Jeg er glad for at være her. Det er jeg virkelig. Jeg har altid været meget aktiv, og her på plejehjemmet foregår der jo så mange ting. Vi er til gymnastik og alt muligt. Også om morgenen, når vi har fået vores morgenkaffe, så tager vi en tur ud på gulvet med hinanden i hånden, og så "to skridt til højre og to skridt til venstre." Det gør vi så tit, vi overhovedet kan."

Sprudler af livsenergi

Gurli Ib bager også boller eller kringler hver fredag.

"Jeg er med til så mange ting, jeg kan. Jeg har

Gurli Ib er 95 år og har boet på Riis Fripleshjem siden slutningen af juli 2014. Hun har to døtre, som begge er over 70 år, og hun har også både børnebørn og oldebørn.

også min daglige tur rundt om plejehjemmet. Ja, somme tider to eller tre gange om dagen. Det er en skøn tur. Ned forbi de små gimmerlam og hele vejen rundt. Der er en bænk dernede, så når solen skinner, tager vi lige et lille hvil. Vi har også en hytte dernede. Lige nu har jeg en fibersprængning i benet, men jeg glæder mig til, når den forsvinder, for så skal jeg på trav igen,” siger Gurli Ib, der sprudler af livsenergi.

”Her er også sangaftner og anden underholdning, man kan gå med til og høre på. Dans har vi også. Jeg var med sidste gang, men det er jo ”hun-bal”, for der er ikke så mange hanner her. Vi kom til at grine af det forleden dag. På nogle plejehjem ser man jo, at der er ældre mennesker, der finder hinanden. Men det er sandelig ikke nemt at finde nogen her.”

Ingen motorcykeltur ... måske

Motorcykelturen var dog ikke noget for Gurli Ib.

”Nej, jeg var ikke med ude at køre. Jeg var en pyllehøne og sad her indenfor,” siger hun og fortæller lidt mere om, hvorfor hun ikke var med.

”Jeg har aldrig brudt mig om motorcykler. Da jeg var ung, køn og uskyldig, kendte jeg en ung fyr med en motorcykel. Da var jeg med oppe at køre. Uden hjelm – det var før, man skulle have det på. Men det var en forfærdelig tur, og man rystede jo en halv time efter, man var kommet af motorcyklen. Det var min første og sidste gang med det,” siger Gurli Ib, men griner også lidt ved snakken om, hvorvidt personalet kunne få hende overtalt.

”Ja, de siger jo, at vi ikke er for gamle til sådan en tur.”

Riis Friplejehjem har en bred vifte af aktiviteter

PÅ RIIS FRIPLEJEHJEM er der masser af aktiviteter og arrangementer. Sang, musik, teaterforestillinger, højskoleaftner, foredrag, høstfest, fastelavn, MC-træf og bankospil.

”Når beboerne ikke kan komme ud til kulturlivet, så må vi jo sørge for at kulturlivet kommer ind til dem,” siger aktivitetsleder Vita Hauge, der også arrangerer ture ud af huset til museer, bondegårdsbesøg, fisketure, havevandring eller ture ud i det blå.

”Mange beboere siger også, når de kommer på Riis Friplejehjem, at de ikke har oplevet så meget de sidste mange år, som de har oplevet det sidste halve år på plejehjemmet.”

”Der er også nogle beboere, som måske bare har lyst til at sidde og lytte til den gode musik, mens andre danser rundt ude på gulvet. Men inden de ser sig om, så er de jo selv ude på gulvet,” siger hun med et stort smil, som også viser noget af det

smittende engagement, der er på hjemmet.

”Det er også meget vigtigt, vi har en bred vifte af forskellige aktiviteter og arrangementer. Der er jo flere yngre beboere, og det er ikke sikkert, de gider at høre om alt fra gamle dage. For nogle er det lige så vigtigt med nærvær – eller at holde en fest sammen,” siger Vita Hauge, der også lægger stor vægt på ”at være sammen” om arrangementerne.

Det gælder også i forberedelsen af arrangementerne.

”Der er ingen, der kan holde et arrangement hjemme hos sig selv, uden de skal lave noget. Og sådan er det også her. Vi har altid haft beboere, der kan noget, for eksempel har vi en beboer, der nemt kan dække seks borde, og det står bare flot det hele. Vi har også både støtteforening og flere tidligere ansatte, som hjælper til arrangementerne,” siger Vita Hauge.

“Gammeldags” værdier

FOR SNART 40 ÅR SIDEN, den 1. oktober 1975, blev Vita Hauge, ansat på Riis Plejehjem. I dag er hun aktivitetsleder på stedet.

”Jeg kom fra et moderne plejehjem i Grindsted, og de første, jeg mødte, da jeg kom, var Ansgar og to andre beboere, der sammen med forstander Niels Hauge var nede og samle kartofler op i haven,” siger Vita Hauge, der med det samme blev glad for ånden på stedet.

”Der var også samlet en stor bunke med nedfaldne æbler, og dem måtte vi som personale også gå ned og tage en pose med hjem af. Det her var noget helt andet end det moderne plejehjem, jeg kom fra, og det var ligesom at blive sat ti år tilbage i tiden. Og det var en rigtig god fornemmelse,” siger Vita Hauge.

En af de første aftenvagter, hun havde, fik hun

også en meget uventet opgave.

”Vi havde fire grise. To små og to lidt større. På den første aftenvagt var der en beboer, der kom hen til mig og sagde: ”Vita, du må komme ned og se, for grisene er rendt sammen”. Og så måtte jeg ned til grisene, hvor beboerne dog klarede det selv med lidt vejledning. Nogle sygehjælpere ville nok have sagt, at det ikke var deres arbejde at hjælpe med grisene, men på Riis Plejehjem var skellene ikke så skarpe,” siger Vita Hauge, der hurtigt vænnede sig til måden at arbejde på.

”Vi havde selvfølgelig de samme retningslinjer som andre steder i forhold til hygiejne. Men vi skelnede ikke mellem, hvem der passede beboerne, og hvem der vaskede tøj. På Riis Plejehjem var det bare folk, der passede beboere,” siger Vita Hauge, der også oplevede, at der var plads til at gøre alt det, der gør det til et hjem.

Til et hjem hører også fester, og dem var der også mange af på Riis Plejehjem. Fester, som beboere og personale var sammen om – og hvor der var masser af grin, dans og underholdning.

Vita Hauge har været ansat på Riis Fripnejehjem siden 1975 og har kun været derfra i en kortere periode.

Underholdning ved Vita Hauge og Thorkild Rudolf. Arkivfoto.

1962 - 1982: Jenny og Niels Hauge

Jenny og Niels Hauge blev ansat som forstanderpar i 1962, og de ledede stedet i 20 år.

En af de store forandringer gennem de år var i 1968, hvor der blev bygget en ny og moderne bygning – som også i dag er en del af plejehjemmet. Det var efter datidens normer en meget

moderne plejehjemsbolig med toilet og bad til hver stue. De gamle bygninger blev samtidig renoveret, og det hele fremstod som et moderne plejehjem.

Antallet af beboere blev reduceret til 30 – før om- og tilbygningen var der plads til 48 beboere.

Familiens arbejdsplads

RUTH JENSENS FAMILIE har arbejdet på Riis Plejehjem i mindst 66 år. Altså sammenlagt. Hendes far var pedel gennem 35 år, fra 1949 til 1984, og en overgang var hendes mor også ansat i køkkenet. Senere blev plejehjemmet også Ruth Jensens arbejdsplads gennem 16 år – og hendes svigerdatter og svigerinde supplerer med henholdsvis syv og otte års ansættelse.

Ruth Jensen boede som barn tæt på plejehjemmet, og hjemmet fylder også meget i hendes barndomserindringer.

”Når jeg kom hjem fra skole, gik jeg altid over til min far på plejehjemmet. Han gik altid ude i haven – det var jo en stor have, som han havde ansvar for. Som regel gik Ansgar også sammen med ham,” siger Ruth Jensen, der var meget sammen med Hauges datter, Elise, de første skoleår.

”Nogle dage gemte vi os oppe i strygerummet. Det var en stryge- og rullestue ovenpå. Andre gange legede vi i haven, og når der blev slået hø, så lavede de nogle store stakke, vi kunne lave huler i. Der var også gæs, der kunne rende efter os. Og der var jo også både grise, heste og katte – og kattekillinger. Det skete også, at vi fik en tur i hestevogn sammen med kusk Nielsen, når der skulle handles i Givskud,” siger Ruth Jensen, der også kan huske, at nogle af de unge piger fra plejehjemmet somme tider passede hende.

”De boede oppe på loftet – og også nogle ovre i privaten. Det skete også, at de unge piger havde lidt hjemve, og så kom de hjem til mine forældre. Nogle af beboerne kom også på besøg hjemme

Ruth Jensens far, Vagn Christensen, sammen med damerne i køkkenet. Privatfoto.

hos min familie,” siger Ruth Jensen.

Da hendes far, Vagn Christensen, stoppede som pedel i 1984, mente han også, at Ruth Jensens mand kunne overtage pedelarbejdet. Han havde dog andre planer, men i stedet blev det Ruth Jensen, der fulgte op på familietraditionen, da hun i 1992 begyndte at gøre rent på plejehjemmet – og hun havde også mange nattevagter. Efter 16 år stoppede hun med dette arbejde for at arbejde på fuld tid i sin mands firma, men i 2014 vendte hun tilbage til Riis Fripnejhjem og er stadig ansat.

Alt i alt kan familien således tælle sammen til mindst 66 års arbejde på plejehjemmet – og det kan vel også kaldes et familieforetagende.

Ruth Jensen arbejder
i dag som rengørings-
assistent på Riis
Fripnejhjem.

Hjemmet var HJEMLIGT

"RIIS VAR ANDERLEDES, end de andre steder, jeg havde været," fortæller Elsebeth Noermark, der har været ansat på Riis Fripleshjem i 38 år, indtil hun i 2012 gik på pension.

"De andre steder var der ikke så meget sjov og underholdning. Beboerne skulle passes og plejes og have det godt, men der var ikke aktiviteter på samme måde, som på Riis Plejehjem. Der var engang imellem underholdning, men det var mere på en måde, hvor vi kørte beboerne ind, hvor det skulle være, og så deltog vi ikke selv."

På Riis Plejehjem var de ansatte *sammen med* beboerne til arrangementer.

"Når der var udflugter og andre ting, så var det jo lige så stor en oplevelse for os som ansatte som for beboerne. Det var en fælles oplevelse for os, og vi snakkede sammen om det bagefter. Man er også på lige fod, når man oplever noget sammen."

"På Riis Plejehjem var der hjemligt, og hjemmet

var virkelig et hjem. Aktiviteterne og samværet har helt klart præget stedet altid – og gør det også stadig. Det er lykkedes rigtigt godt at få de gode traditioner ført videre," siger Elsebeth Noermark.

Nærhed mellem beboere og personale

Elsebeth Noermark var gennem alle årene glad for at komme på arbejde.

"Der var en nærhed mellem både beboere og personale. Vi var mennesker. Vi så hinanden. Det er også godt for beboerne, at de føler, de bliver behandlet som de forskellige mennesker, de er."

For Elsebeth Noermark er det også hyggen og samværet med beboerne, der fylder meget i erindringerne.

"På et tidspunkt blev det bestemt, at der skulle komme en vagt kl. 14. Først skulle man gå ned i terapien og hjælpe dernede, og hvis ikke der var noget at hjælpe med dér, skulle man være sam-

RIIS PLEJEHJEM

RIIS PLEJEHJEM

Da Elsebeth Noermark blev ansat i 1974, fik hun udleveret to små hæfter, som hun har gemt siden. Det ene hæfte er til beboere, og det andet er til personale. Der er få siders tekst i begge hæfter.

Uddrag af hæftet til personalet

Forventninger, vi stiller til Dem:

Vi forventer af Dem, at De vil gå positivt ind i samarbejdet med hjemmets øvrige medarbejdere til gavn for hjemmets beboere.

Vi lægger vægt på respekten, forståelsen og

Elsebeth Noermark blev uddannet sygehjælper i 1973. Hun begyndte på Riis Plejehjem den 1. marts 1974 og stoppede til august 2012 efter 38 år på hjemmet. Hun er i dag 69 år.

Hun er, sammen med 5-6 tidligere ansatte, fortsat som frivillig på hjemmet og hjælper med forskellige ting i forbindelse med arrangementer eller er sammen med beboerne, når der er personalemøder.

men med beboerne en times tid. Så spillede vi æsel. Det gjorde vi meget. Og vi var mange med, for det var et spil, som alle kunne være med til.”

Højtidelige traditioner

På plejehjemmet var der også traditioner, der fra begyndelsen gjorde stort indtryk på Elsebeth Noermark.

”En ting, jeg kan huske fra det første år, jeg var der, var julemorgen, hvor dørene blev åbnet op ind til stuerne, og så stod vi på gangen og sang julesalmer. Jeg har ikke oplevet det andre steder.

Der var nogle traditioner omkring jul, højtider og søndage. Det var altid meget højtideligt. Der var virkelig forskel på hverdag og højtiderne.”

”Mange gange var mine børn også med til juleaften, og de var med til fastelavn og Mortens aften. Især de lange gange, hvor de kunne løbe, var de meget optaget af. Og elevatoren. Det var også sådan, at hvis der var problemer med pasning, så måtte jeg gerne tage mine børn med på arbejde. Det syntes beboerne også var fint,” siger Elsebeth Noermark.

tiltaleformen for vore beboere. Husk altid, at plejehjemmet og personalet er til for beboernes skyld – aldrig omvendt. Vær altid venlig og forstående over for dem. Glem aldrig, at det er plejepatienter, De omgås, og at disse mennesker trænger til hjælpen fra Dem og os. [...]

Vær altid så naturlig som muligt over for dem, tænk på, at det er svært at være plejepatient og at skulle hjælpes med alt, også personlig hygiejne.

Uddrag af hæftet til beboerne.

Motionsgymnastik:

To gange om ugen kommer der en gymnastiklærerinde og leder gymnastikken.

Brandfare:

De må ryge, når De har lyst, men af hensyn til brandfare bedes De ikke ryge, når De er sengeliggende, med mindre andre er til stede i stuen.

Det er også en givende dag for os

■ AF ANETTE HANSEN, PÅ VEGNE AF "MC-PLEJEHJEMSGRUPPEN".

En skøn tradition startede for snart seks år siden, da jeg var handicaphjælper på den rideskole, hvor en del af beboerne fik ride-fysioterapi. En tilfældig snak om at min mand og jeg kører motorcykel, førte til en aftale om at komme på besøg på Riis Fripleshjem.

Om beboerne ville synes om at komme med ud at køre, vidste vi ikke, men vi håbede. For os bety-

der friheden på to hjul meget – vi holder af duften fra blomstrende rapsmarker, syrener langs vejen og den våde granskov, og så tager vi gyllelugten med ... Ligesom vinden og solen i ansigtet. Nå, ja, det kan ske, det også er regn, men heldigvis ikke så ofte.

Alt dette vil vi meget gerne dele med andre, der ikke har de samme muligheder som os. Det

Mogens Jensen i sidevognen sammen med Anette Hansen. Til venstre er det Poul Erik Andersen. Arkivfoto.

**Ebba Abildskov og
Malthe Malund i
sidevognen. Anja
Malund med hjelm
og vest.
Arkivfoto.**

er vores ønske, at mennesker på plejehjem med både fysiske og psykiske begrænsninger også skal opleve de gratis glæder, naturen har til os.

Min mand og jeg fik samlet fem motorcykler: To med sidevogn og tre solocykler. Vi kører alle på en Honda GoldWing, som er en motorcykel med rigtig god siddekomfort, hvilket er et plus, hvis passageren ikke er så 'stabil'.

Forventningsfulde blikke

Da vi i sommeren 2010 første gang trillede ind (over græsplænen!), skinnede solen, og en fantastisk velkomstkommité stod klar på terrassen. Varme smil og forventningsfulde blikke mødte os, og inden i os bredte glæden sig.

Snart var der kø for at komme med ud at køre, og en super god dag var godt i gang. Turene er af cirka 20 minutters varighed, og selvom det kan være lidt bøvlet at komme op på sædet eller ned i sidevognen, opgiver de ikke, og når kortegen vender tilbage, er smilene endnu bredere.

Jeg er ikke selv chauffør, men låner gerne mit bagsæde ud. Til gengæld får jeg lov at sidde i sidevogn med nogle af de beboere, der gerne vil have selskab eller bare lidt fysisk støtte. Når vi ikke kører, får vi mange gode snakke med beboerne; alt fra 'røverhistorier' til gode råd om lakering af motorcykler.

Fyldt op af gode minder

Når vores "mini-mc-træf" er slut, og alle, der har lyst, har været ude at køre, er vi fyldt op med gode minder. Vores maver er også fyldt op, for ikke bare velkomsten er i top, det er forplejningen bestemt også. Fra køkkenet bliver der flere gange serveret delikatesser, som vi slet ikke kan sige nej til. Personalets engagement og imødekommenhed mærkes tydeligt, og det er en fornøjelse at se, hvordan de gør alt, hvad der er muligt, for at give beboerne en god oplevelse.

Det er også en givende dag for os, og de mange taknemmelige smil og varme håndtryk tager vi med os. Også tak for gæstfriheden. Vi ser hvert år frem til at komme igen.

Blev LANDSKENDT for beboere, der arbejdede

I 1982 BLEV MARTINUS JOHANSEN ansat som forstander på Riis Plejehjem, og hans kone, Kirsten Johansen fik en halvtidsstilling i det, hun betegner som "husmor-afdelingen", hvor hun blandt andet stod for vaskeri, blomster og fødselsdage. En model, de også havde været sammen om, da de fra 1975-1982 var ansat på Bylderup-Bov Plejehjem.

"Jeg var fast besluttet på, at der skulle ske forandringer. Selvfølgelig skulle der det. Men jeg vidste også, at der gerne måtte gå et halvt år, inden jeg begyndte med forandringer," siger Martinus Johansen, der var klar over, at han som forholdsvis ung forstander skulle være påpasselig med forandringer.

"Men der gik faktisk så lang tid, at personalet begyndte at efterlyse, om ikke der skulle ske forandringer. Og så vidste jeg, at tiden var inde."

"Noget af det første, vi indførte, var at personalet og beboerne skulle sidde sammen og spise – og også formiddagskaffen blev fælles mellem personale og beboere. I det hele taget prioriterede vi samværet med beboerne højt," fortæller Martinus Johansen.

Beboerne hjalp til

Ellers var der også mange af Johansens nye tiltag, som lå i forlængelse af det arbejde og den ånd, Jenny og Niels Hauge havde drevet stedet i.

"Det med at inddrage beboerne i det daglige ar-

Her må de
gamle ikke
gå i stå

ARBEJDE ER BEDRE
END SOVEMEDICIN

Et nutidigt billede af Kirsten og Martinus Johansen, der i dag bor i Give.

bejde, gjorde man også i Hauges tid,” siger Kirsten Johansen.

”Somme tider fulgtes vi ad ned og plukke hindbær og ribs. Der var beboere, der lagde vasketøj sammen eller skrællede kartofler, og nogle kunne være med til at bære vasketøj ned i kælderen. Dengang var vi jo ikke så bange for arbejdstilsynet, og mange havde småjobs,” siger Kirsten Johansen, og Martinus Johansen supplerer:

”Det var jo dig, der indførte det med at beboerne skulle hjælpe med at dække bord, når vi skulle have fester.”

”Ja, nogle hjalp med at dække bord og andre med at tage af bordet. Det var jo beboerne, der var værter,” siger Kirsten Johansen.

”Vores pedel, Thorkild Rudolf, var også fantastisk god til at inddrage beboerne i haven,” siger Martinus Johansen og fortsætter:

”Jeg oplever, at vi fik virkeliggjort teorien om, at vi ikke skal arbejde *for* beboerne, men *med* beboerne. Den vi-følelse, det giver, var vi med til at udbygge.”

”Udflugter og fester var der også en tradition for, da vi kom, og selvom vi måske gjorde lidt mere, så lå det i naturlig forlængelse af det, der var,” siger Martinus Johansen.

Minder fra ferier og udflugter

Kirsten Johansen nyder også at tænke tilbage på ferieture og udflugter.

”Der var et godt sammenhold mellem beboere

og personale. Vi var jo af sted på ferieture, hvor vi havde mange sjove oplevelser sammen – også med vores børn, som var med. Det giver også fællesskab bare det at sove sammen, når man er af sted på tur,” siger Kirsten Johansen.

For Martinus Johansen står det også særligt tydeligt det år, hvor de spontant tog på udflugt i skoven.

”Det var en dag med dejligt vejr, hvor vi besluttede at tage en tur i skoven. Vi tog kartoffelsalat med, nogle frikadeller og røde pølser. Der var også både ansatte, deres ægtefæller og børn, og Martinus Larsen tog sin violin med. Vi soppede i åen. Hyggede os. Og var sammen. Det var en helt særlig udflugt, og senere blev det til en tradition, at vi skulle på en årlig udflugt, når vejret var godt,” fortæller han.

Landkendt via avisartikel

Psykofarmaka (medicin til psykiatrisk behandling) blev udviklet i 1950’erne, og Kirsten og Martinus Johansen oplevede, da de kom til Riis Plejehjem i 1982, at nogle af beboerne virkede bedøvede af medicinen.

”Vi havde blandt andet en beboer, som sad og hang, og han arbejdede og levede nærmest i slow-motion. Da vi begyndte at trappe ham ud af medicinen, begyndte han at få ondt alle mulige steder, for det var jo nyt for ham, at han pludselig kunne mærke sig selv. Han var dog med på at komme af med noget medicin, og han kom faktisk helt ud af

medicinen til sidst – og vi fik lov til at opleve et forandret og hyggeligt menneske,” siger Kirsten Johansen.

I forlængelse af opgøret med psykofarmaka, blev Riis Plejehjem landskendt i 1989 via en artikel i Jyllands-Posten med titlen: ”Her må de gamle ikke gå i stå”. Og året efter bragte Det fri Aktuelt også en artikel om Riis Plejehjem med overskriften: ”Arbejde er bedre end sovemedicin”.

Det var særligt sammenhængen mellem aktiviteter og medicin, der gjorde plejehjemmet kendt, og flere kom også på studiebesøg for at se et anderledes plejehjem.

”Nogle sagde jo dengang: ”I kan jo sagtens, når I har så vakse beboere”, men spørgsmålet var jo, hvorfor de var så vakse. Og man skal også have med, at ud over de ”almindelige” plejhjemsbeboere fik vi jo også dem, de andre ikke ville have,” siger Martinus Johansen.

Gjorde klar til ny tid

I 2002 var Riis Plejehjem med som et af de første til at blive friplejehjem – en proces som Martinus

Johansen også sammenligner med dengang A. K. Hvid valgte at overgå fra privat ejet plejehjem til at være en ejet af Sammenslutningen af Diakonhjem.

Planerne om nye bygninger tog også fart, og i 2005 blev det nye Riis Friplejehjem indviet. Et byggeri til 47 millioner kroner og måske den største forandring i plejehjemmets nu 120-årige historie. De oprindelige bygninger – med undtagelse af bygningen fra 1968 – blev revet ned, og også den underjordiske gang, der havde forbundet forstanderboligen og plejehjemmet, blev fjernet.

Det nye plejehjem havde plads til 40 beboere mod tidligere 28. En ændring, som Martinus Johansen også så som en nødvendighed for at få en god økonomi i hjemmet.

Martinus Johansen var med til gennemførelsen af hele om- og tilbygningen, men inden indvielsen i 2005, stoppede han efter eget valg som formand for at gå på efterløn som 62-årig.

Kirsten Johansen fortsatte med at arbejde på plejehjemmet og er i dag stadig ansat som afløser i plejen.

Martinus
Johansen sam-
men med Ole
Rasmussen.
Arkivfoto

Det prioriteres højt at synge på Riis Fripleshjem

Foto: Tommy Schou

FLERE KOR KOMMER og synger på Riis Fripleshjem som en fast tradition. Det gælder blandt andre Give Egnskor, Give Mandskor og Forsvarsbrødrenes Sangkor, Vejle.

De fortæller alle om en særlige stemning, der er på Riis Fripleshjem, og hvordan de føler sig velkomne.

Give Egnskor har sunget på plejehjemmet i 50 år, og Ingeborg Noe har været med i 44 år – de sidste 30 år som korleder.

”Det er fantastisk som de på Riis Fripleshjem altid er parat til at modtage os. De har gjort beboerne klar, så de ved, vi kommer, og har orienteret de pårørende. Der er dækket flot op, og det er så festligt og fint. Det er alt sammen også med til, at der er en forventning til vores optræden. Det er rigtig dejligt at synge julen ind på Riis Fripleshjem,” siger hun.

Egon Markussen fra Forsvarsbrødrenes sangkor har også været med på Riis Fripleshjem gennem flere årtier.

”Når man træder ind ad døren, mærker man en kæmpe stor gæstfrihed og hjertevarme. Både fra beboere og personale. Det, vi giver, bliver mødt med en stor varme, åbenhed og entusiasme, og det føles som om, at det vi kommer med, kan bruges. Det er også med til, at vi lige giver den lidt ekstra,” siger han.

Ove Nørtoft Olesen fra Give Mandskor oplever også, at det er lidt anderledes på Riis Fripleshjem.

”Det er nok også, fordi vi er kommet der så mange år, og der er en indarbejdet forståelse mellem os. Det er så naturligt. Og vi føler os velkomne. Jeg tror også, det handler om den sjæl, der er i hele deres måde at være på, og den måde, vi bliver taget imod,” siger han og glæder sig over,

Give Egnskor synger altid julen ind på Riis Fripleshjem. Arkivfoto.

at stort set alle beboere møder op – og også pårørende til beboerne.

En munter tone

Ingeborg Noe fra Give Egnskor sætter også pris på, at der er en god stemning – og en munter tone, hvor der er plads til at drille hinanden lidt.

”Som for eksempel da Poul Henning Larsen ringede og spurgte, om jeg ville medvirke i et in-

terview til jubilæumsskriftet, og han sagde, at hvis jeg sagde ja, så ville vi også få lov til at komme og synge næste år,” siger Ingeborg Noe.

Riis Fripleshjem sætter stor pris på de kor, der kommer og synger, og korene fortæller også, at det er et arrangement, der bliver prioriteret højt.

”Når det er Riis, der er på programmet, så møder man op, uanset om man har stemme til det eller ej,” siger Egon Markussen fra forsvarsbrødrene, og Ove Nørtoft Olesen fra Give Mandskor supplerer:

”Når vi skal synge på Riis Fripleshjem, så kommer alle korets medlemmer,” siger han og oplever også, at alle bliver beriget af sangen.

”Vi mener, at vi gør en forskel på den måde, at både beboerne og personalet – og også os selv – bliver beriget af sangen. Ofte får vi en oplevelse af at have skabt glæde for beboerne. Vi synes, vi ser et glimt i deres øjne. Også når vi synger sange fælles med dem. Vi oplever, at sangen giver en stor glæde, men det gælder også for os selv, for vi er så glade, når vi tager derfra,” siger Ove Nørtoft Olesen.

For Egon Markussen er det også dejligt at opleve, at de med sangen når ind til beboerne og deres erindringer.

”Jeg husker også en beboer, jeg i første omgang

Et eksempel af den lagkage, der har fulgt Forsvarsbrødrenes Sangkor alle årene.

Foto: Tommy Schou

ikke troede, der reagerede på musikken. Men tilfældigvis kom jeg til at kigge på hendes fødder, og så kunne jeg se, at der engang imellem kom et taktslag med fødderne. Og det var med til at vise mig, at musikken når ind, også dér,” siger han.

Traditioner og sjove oplevelser

Med til de forskellige kor hører også forskellige traditioner og sjove oplevelser.

Ove Nørtoft Olesen husker særligt, at der var en beboer, som ønskede sangen: ”I Ulkjær Mues”.

”Egentlig er det jo en forfærdelig sang om blandt andet at blive lagt i jorden og blive ædt af orm, men den ville han bare så gerne høre. Det havde vi meget sjov ud af, og det blev en tradition nogle år, at vi sang den som ekstranummer,” siger han.

For Forsvarsbrødrenes sangkor er der en særlig lagkage, som blev serveret et af de første år, de kom på plejehjemmet. Der blev sagt noget med, at de gerne ville komme igen næste år – men kun

hvis de fik den samme lagkage. Og den har så fulgt dem alle årene.

Sammen med Give Egnskor spillede Martinus Larsen også nogle år, når der var fællessang.

”Det var utroligt, at han kunne spille, selv om han havde mistet den ene hånd ved en arbejdsulykke. Han havde fået lavet en muffle af en slags, hvor han kunne skrue buen på og stryge på violinen. Det var sejt,” siger Ingeborg Noe.

Give Egnskor havde også nogle år, hvor de var mede stemmerne op hos Sigrid Nielsen, en tidligere sangkorsleder, som stadig bor på plejehjemmet i en alder af 100 år.

Sigrid Nielsen, var organist ved Give Kirke og leder af Give Egnskor i 1960’erne, dengang hed det Give Kristelige Sangkor. Det var rigtig godt, at vi på den måde kunne inddrage hende, og hun kunne så udtale sig om, hvad hun syntes lød godt eller skidt,” siger Ingeborg Noe.

I flere år sang Give Mandskor altid sangen ”I Ulkjær Mues” som ekstranummer. Arkivfoto.

Bygningernes udvikling

GENNEM 120 ÅR

Bygningen som blev til Riis Plejehjem efter at distriktslæge Bagge flyttede ud i 1895.

Bygningerne som de kom til at se ud i forstander A. K. Hvids tid fra 1935-1962.

Plejehjemmet
som det så ud
efter ombyg-
ningen i 1968.

Riis Frieplejehjem efter om- og tilbygningen i 2005.

Aktivitet og hygge

SAMMEN MED hinanden

SIDEN OMBYGNINGEN I 2005 har der været flere forbedringer af de udendørs arealer.

I 2012 skænkede Jørgen Hedeby, beboer på Riis Fripleshjem, en havepavillon til hjemmet. Den fik navnet Hedebyhytten og er blevet et oprejsningspunkt for aktiviteter og hyggeligt samvær på Riis Fripleshjem.

Rundt om hytten er der frodigt og grønt, og den er placeret med udsigt ud til træningsbanen, som blev etableret i 2014.

Hytten danner rammen om meget af det fællesskab, der også er mellem ansatte og beboere, og når der er besøg, er det også et oplagt sted at

søge hen. Det kan være med eftermiddagskaffe, læsning eller bare samvær helt stille.

Rundt om bygningerne på Riis Fripleshjem er der også etableret en sti, hvor det er nemt at komme rundt med både rollator og kørestol. Undervejs møder man både får, drivhus og køkkenhave – og mange smukke træer, buske og blomster.

Mange benytter gangstien både i hverdagen og når der kommer gæster, og den indrammer ikke kun bygningerne, men også meget af den ånd, der er på stedet: Her er mennesker SAMMEN MED hinanden. Her er nærvær og omsorg. Og tid til gåture og hyggesnak.

2005 - 2015

I 2005 blev Kirsten Jørgensen ansat som forstander.

I 2007 tog Poul Henning Larsen over, og han har nu været leder af Riis Fripleshjem i otte år.

Det har været en periode, hvor der blandt andet har været fokus på medarbejdertrivsel og medarbejderudvikling, blandt andet ud fra devisen: "Learning by laughing".

De udendørs arealer, med blandt andet drivhus og sansehave, er i denne periode gjort færdig efter om- og tilbygningen i 2005. I 2012 skænkede Jørgen Hedeby en havepavillon, der fik navnet Hedebyhytten, til hjemmet, og i 2014 blev den udendørs træningsbane indviet.

Hyggetid
i Hedeby-
hytten

“ Jeg tror, at beboere, der har boet her gennem de 120 år, har følt, at de har haft et hjem. Og et ligeværd. At de er blevet mødt med nærvær og omsorg – og er blevet rummet som de forskellige mennesker, de har været.

Jeg har stor respekt for de mennesker, som har arbejdet her gennem historien, og for mig er det en spændende opgave at bygge videre på traditioner og bevare ånden i huset – og tilføje nogle af mine nye idéer, så der hele tiden er en udvikling. For vi står ikke stille. Der sker hele tiden nye ting.

Poul Henning Larsen, forstander.

